

AKTİF ÖĞRENMENİN MÜZİK TARİHİ DERSİNE İLİŞKİN BAŞARI, TUTUM VE ÖZYETERLİK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ*

Ceren SAYGI**

Sermin BİLEN***

Öz

Bu araştırmanın amacı; aktif öğrenmenin müzik tarihi dersine ilişkin başarı, tutum ve özyeterlik üzerindeki etkisini ölçmektir. Araştırmada öntest-sontest kontrol gruplu deneysel model kullanılmıştır. Araştırma, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 29 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. 14 hafta süren araştırma aşamasında 12 hafta boyunca deney grubuna aktif öğrenme yöntemiyle, kontrol grubuna ise edilgin öğretim yöntemi ile müzik tarihi dersi işlenmiştir. Araştırmacılar tarafından geliştirilen başarı testi, tutum ölçeği ve özyeterlik ölçeği veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde FINESSE ve SPSS istatistik programından yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; deney grubunda öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının müzik tarihi dersine ilişkin başarıları ve tutumları, edilgin öğrenme yöntemiyle ders işlenen kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde farklı bulunmuştur. Ancak katılımcıların özyeterlik düzeylerinde belirgin bir farklılık görülmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Aktif öğrenme, başarı, tutum, özyeterlik, müzik tarihi.

*Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında yürütülen doktora tezinin özetidir.

**Yrd.Doç.Dr. Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, cerensaygi2005@yahoo.com

*** Yrd.Doç.Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, sermin.bilen@deu.edu.tr.

THE EFFECT OF ACTIVE LEARNING ON ACHIEVEMENT, ATTITUDE AND SELF-EFFICACY IN THE MUSIC HISTORY COURSE

Abstract

The aim of the study is to assess the effectiveness of active learning on achievement, attitude and self-efficacy in the music history course. This study employed pretest-posttest experimental control group design. The experiment was conducted in the Music Teaching Program of the Fine Arts Teaching Department in Adnan Menderes University's Education Faculty. The experimental group was taught the music history course using active learning methods, and the control group was taught the same course using passive learning methods. In this 14-week study the study data were collected using an achievement test, an attitude scale and a self-efficacy scale, which were all created by the researcher. The study data were analyzed using FINESSE and SPSS software. The study results indicate that the achievement in and attitude towards the music history course of the pre-service music teachers in the experimental group were significantly different from those of the participants who were taught using passive learning methods. However, there was no clear difference between the two groups' self-efficacy levels.

Keywords: *Active learning, achievement, attitude, self-efficacy, music history.*

1. GİRİŞ

Zaman ilerledikçe her alanda olduğu gibi eğitim dünyasının da hedefleri değişmeye başlamıştır. Önceki yıllarda akademik bilgi ve beceriler ön planda tutulmuş ve sınıfa yansımaları olarak bilişsel hedefler odaklı planlar yapılırken son yıllarda duyuşsal hedefler de önem kazanmaya başlamıştır. Çünkü çağ ilerledikçe sosyal hayatta ve iş hayatında başarılı olabilmek için farklı kişilik özellikleri aranmaya başlanmıştır. Öğrenmeye açık olma, girişimcilik, teknolojiyle barışık olma, yabancı dille ilgili beceriler, iletişim ve empati becerileri güçlü kişiliklerin diğerlerine oranla her alanda başarılı olduğu gözlenen bir gerçektir.

Üniversiteler mesleki eğitimin verildiği öğretim kurumlarıdır. Her alanda olduğu gibi eğitim alanında da burada alınan eğitimin mesleğe yansımaları kaçınılmazdır.

Sanat eğitiminin birçok boyutu vardır. Bunlardan bir tanesi de müzik eğitimidir. “Müziğin eğitim aracı olma işlevi, esas olarak, eğitim-öğretimde müziğin gücünden, etkisinden ve katkısından yararlanma; dersler, üniteler, konular işlenirken bunlar ve kişiler arasında müzikle bağlantı sağlama ve belirli sonuçlara ulaşmak için müziği kullanma ilkesine dayanır”(Uçan, 1996: 31). Öğrenciye müzikal davranışlar kazandırma sürecinde en önemli rol müzik öğretmenine düşmektedir. Müzikal davranışlar kazandırma sürecini geliştirecek olan müzik öğretmeninden genel kültür birikiminin yanı sıra; sesini doğru, güzel ve etkili kullanabilmesi, işitme yetisinin gelişmiş olması, çalgısına hâkim olması, müzik kuramları bilgisinin, müzik kültürü bilgisinin ve çağdaş müzik öğretim yöntemleri bilgi ve becerilerinin yeterli olması gerekmektedir.

Tüm bu becerilerin içinde araştırmanın konusuyla bağlantılı olarak müzik tarihi bilgisi müzik öğretmenliği yeterlikleriyle ilgili olarak birçok alanın etkililiğini ve niteliğini desteklemektedir. Müzik öğretmeni adaylarının müzikal ve mesleki donanımının etkisini arttırmada ve öğrencilere model oluşturmada müzik kültürü önemli bir role sahiptir. Müzik kültür birikiminin oluşmasında müzik tarihi bilgisi büyük bir paydayı oluşturmaktadır. Müziğin yorumlanması, bilinçli dinlenmesi, sistematik bir dille aktarılması ve öğretilmesi nitelikli bir müzik tarihi bilgisiyile bağlantılıdır. Eğitim Fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dallarında I. sınıfın II. döneminde müzik tarihi dersleri “Genel Müzik Tarihi” adı altında ve buna ek olarak II. sınıfın I. döneminde “Türk Müzik Tarihi” adıyla verilmektedir. Müzik tarihi dersleri müziği oluşturan dönemleri, dönemleri oluşturan ekonomik, politik ve sosyal etkenleri, bu dönemlerdeki bestecileri ve bu bestecilerin eserlerini ve önemli müzik olaylarını içeren bir alandır.

Bir yandan alan derslerini destekleyen, diğer yandan kültürel zenginlik sağlayan müzik tarihi dersleri, müzik öğretmeni adaylarına toplumsal olguları sanatla

bağdaştırarak değerlendirebileceği bir bakış açısı kazandırır. İnsanlık tarihi boyunca değişik yönetim biçimleriyle yönetilen toplumların evrimleri, yaşamları, gereksinimleri, mücadeleleri ve tüm bunların sanatla olan etkileşimleri konusunda düşünce sahibi olurlar. Kazanılan bütün birikimler, müzik öğretmeni adaylarının dünyaya bakış açısının şekillenmesinde ve politik bilinç kazanmasında etkili olabilir. Ekonominin, ekonomideki iniş-çıkışların ve değişimlerin insanlık tarihine nasıl yön verdiğini, insanların yaşamındaki etkisini ve bunlarla bağlantılı olarak sanata, sanatçıya ve sanat tarihine olan etkileri konusunda bilgilenir. Bu sayede ülkesindeki ve dünyadaki gelişmeleri daha somut bir şekilde değerlendirebilecek bir birikim oluştururlar.

Yukarıda söz edilen özellikleri ile müzik tarihi dersleri müzik öğretmeni adaylarının hem mesleki gelişimleri açısından hem de kişisel gelişimleri açısından müzik eğitimi alanında önemli bir derstir. Fakat diğer tarih derslerinde olduğu gibi, içeriğinin yoğun olması nedeniyle müzik tarihi dersleri de edilgin öğretim yöntemiyle işlendiğinde bilgilerin ezberlenmesi ve bir süre sonra da unutulması tehlikesini doğurmaktadır. Bu da öğrenilenlerin bilgi düzeyinde kalmasına, bilişsel hedefin diğer aşamalarının gerçekleşmemesine yol açabilmektedir. Bunun sonucu olarak da kalıcı bilgi akışı sağlanamamaktadır. Bu derslerin hedeflenen kalitede algılanabilmesi ve aktarılabilmesi için öğrencilerin birden fazla duyu organı kullanabilecekleri, yeteneklerini ve yaratıcılıklarını geliştirebilecekleri eğitim süreçlerine gereksinim duyulmaktadır. Kalıcı öğrenmelerin sağlanacağı bununla birlikte destekleyici öğrenmeler üzerinde etkili olan, öğrenirken aynı zamanda keyif alabilmelerini sağlayan öğrenme ortamları yaratılması eğitimin niteliği açısından önemlidir.

Hem akademik başarının sağlanması hem de çağın gerektirdiği insan tipi modeline uygun, bağımsız karar verebilen, öğrenmeye açık, iletişim becerileri güçlü, problem çözme becerisine sahip, yaratıcı, empati kurabilen ve kişisel

gelişime açık bireylerin yetiştirilebilmesi için öğrencinin aktif olduğu öğretim modellerinin uygulanması konuya çözüm getirebilir. “Aktif öğrenme; öğrenenin öğrenme sürecinin sorumluluğunu taşıdığı, öğrenene öğrenme sürecinin çeşitli yönleriyle ilgili karar alma ve özdüzenleme yapma fırsatlarının verildiği karmaşık öğretimsel işlemlerle öğrenenin öğrenme sırasında zihinsel yeteneklerinin kullanmaya zorlandığı bir öğrenme sürecidir” (Açıkgöz, 2002: 17). Brunner’e göre (2002) aktif öğrenme; birlikte çalışmayı, bilgiyi, paylaşmayı, kritik düşünmeyi, problem çözme öğretmenin bugünün iş piyasası için geçerli bilgi, beceri ve yeteneklerin geliştirildiği bir kuramdır (Süzen, 2007: 38).

Aktif öğrenme; hem insan beyniyle hem de insan psikolojisiyle uyumlu bir öğrenme modelidir. İçinde barındırdığı birçok değişik modelle değişik çalışma alışkanlıklarına cevap veren bir yöntemdir. Bu özellikleri sayesinde ortaya çıktıktan kısa bir süre sonra tüm dünyada çok fazla ilgi görmüştür. Açıkgöz (2002:2) aktif öğrenmenin bu kadar ilgi görmesinin nedenlerini aktif öğrenmenin beynin çalışmasına uygunluğu, yaşam boyu öğrenen bireylere duyulan gereksinim, geleneksel eğitimin çağın gereksinimlerini karşılayamaması, öğrenme-öğretme anlayışındaki gelişmelere dayandırmaktadır. Aktif öğrenme hem bilişsel hem de duyuşsal hedeflerin gerçekleştirilmesinde ve geliştirilmesinde etkili bir yöntemdir. Bloom(1995), okul öğrenmelerinin %25’inin öğrencilerin duyuşsal özellikleriyle ilgili olduğunu, öğrencilerin bir konuyu öğrenebilmeleri için o konuya ilgilerinin ve isteklerinin olması gerektiğini belirtmiştir (Altınok, 2004: 36).

Tutum, pozitif bir sınıf ortamının oluşmasında ve nitelikli bir eğitimin gerçekleştirilmesinde en etkili olan duyuşsal özelliklerdendir. Tutum, kelime anlamı olarak “harekete hazır” demektir. Bilimsel olarak 19. yy da incelenmeye başlamıştır (Arkonaç, 2001; Tavşancıl, 2002: 65). Sosyal bilimlerde daha birçok kavramda olduğu gibi tutumda da tam bir görüş birliği sağlanamamıştır. Fakat

yapılan birçok tanımda vurgulanan iki kavram dikkati çekmektedir. Bu kavramlar; tutum objesi ve tutum objesiyle ilgili geçmiş bir yaşantıdır. Tutum objesi; hakkında tutum sahibi olunan şeye denir. Tutum objesinin birey için psikolojik bir anlam ifade etmesi gerekmektedir (Aydın, 1987; Tavşancıl, 2002: 68). Tutum objesiyle ilgili geçmiş bir yaşantı, tutum objesiyle ilgili önceden geliştirdiği inançları, deneyimleri, eğilimleri, olumlu veya olumsuz tepkileri, öndeneme düşünme biçimleri, duygusal tepkileri vb. olarak tanımlanabilir. Kağıtçıbaşı'na göre (1999: 103) tutumlar; yalnızca bir davranış eğilimi ya da bir duygu değil, biliş-duygu ve davranış eğilimi bütünlüğüdür. Tutum kavramı birçok kavramla ilişkilidir. Bu kavramlardan bir tanesi de özyeterlik duygusudur. Çünkü bireyler sevdikleri, ilgi duydukları, merak ettikleri yani olumlu tutum geliştirdikleri konuları daha iyi algılayıp daha iyi konsantre olmaktadır.

Özyeterlik, "bir kişinin istenen bir eylemi gerçekleştirmek için o kişi tarafından algılanan yeteneği olarak" tanımlanmaktadır (Bandura, 1986; Saracaloğlu vd., 2010: 266). Bir başka deyişle; "bireyin, gelecekte karşılaşılabileceği güç durumların üstesinden gelmede ne derecede başarılı olabileceğine ilişkin kendi hakkındaki yargısı, inancıdır" (Senemoğlu, 2013: 234). Pajares ve Schunk (2001); yeterlik inancı yüksek olan bireylerin başarısızlık ya da olumsuzluklardan sonra güvenlerini hemen toparladıklarını ve bunun nedenini yetersiz çaba, bilgi ya da beceriye bağladıklarını belirtmişlerdir (Gençtürk ve Memiş, 2010: 1038).

1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Müzik öğretmeni adaylarının kültürel ve sanatsal donanımının oluşmasında müzik tarihi dersleri önemli bir yer tutmaktadır. Diğer derslerde olduğu gibi müzik tarihi dersi de dersin içeriği ile ilgili olarak akılda tutması zor bir derstir. Müzik tarihi dersleri çoğunlukla dinleme ve not alma etkinliklerinden oluşan edilgin öğretim yöntemleriyle işlendiğinde bilgi düzeyinde kalması ve bilişsel hedefin diğer aşamalarının gerçekleşmemesi olasılığını arttırmaktadır. Edilgin

öğretim yönteminin aksine, aktif öğrenme yöntemleri öğrencinin birçok duyu organını harekete geçiren aktiviteleriyle kalıcı öğrenme sağlayarak, öğrencilerin derse ilişkin tutumlarının artmasına ve özyeterlik algılarının gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Birçok alanda yapılan araştırma bulguları da bu görüşü desteklemektedir (Süzen, 2007; Aydede, 2006; Kılıç, 2004; Özkal, 2000). Tüm bunların ışığında bu araştırmanın amacı; aktif öğrenme yöntemlerinin, müzik öğretmeni adaylarının müzik tarihine ilişkin akademik başarıları, tutumları ve özyeterlik algıları üzerindeki etkilerini ortaya koymaktır. Eldeki araştırmanın nitelikli müzik öğretmeni yetiştirilmesine ve bu alanda çalışacak araştırmacılara katkı sağlayacağı ümit edilmektedir.

1.2. Problem Cümlesi

Aktif öğrenme yöntemlerinin müzik tarihi dersine ilişkin; başarı tutum ve özyeterlik algıları üzerindeki etkileri nelerdir?

1.3. Alt Problemler

- Aktif öğrenme yöntemlerinin uygulandığı deney grubunun müzik tarihi derslerine ilişkin akademik başarıları, edilgin öğretim yöntemlerinin uygulandığı kontrol grubuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Aktif öğrenme yöntemlerinin uygulandığı deney grubunun müzik tarihi derslerine ilişkin tutumları, edilgin öğretim yöntemlerinin uygulandığı kontrol grubuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Aktif öğrenme yöntemlerinin uygulandığı deney grubunun müzik tarihi derslerine ilişkin özyeterlikleri, edilgin öğretim yöntemlerinin uygulandığı kontrol grubuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada gerçek deneme modellerinden öntest-sontest kontrol gruplu model kullanılmıştır. Öntest-sontest kontrol gruplu modelde; “yansız atama yolu ile oluşturulmuş iki grup bulunur. Bunlardan biri deney, öteki kontrol grubu olarak kullanılır. Her iki grupta da deney öncesi ve deney sonrası ölçmeler yapılır”(Karasar, 2004: 97). Araştırmada 14 kişi deney 15 kişi de kontrol grubuna kura ile atanmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın örneklemini Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda öğrenim gören 29 kişi mevcutlu 1. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Kura yoluyla sınıfın yarısı deney grubu, diğer yarısı da kontrol grubu olarak belirlenmiştir.

2.3. Denel İşlemler

Araştırmacılar tarafından geliştirilen “Müzik Tarihi Dersine İlişkin Başarı Testi”, “Müzik Tarihi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği” ve “Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Ölçeği” örneklem grubuna uygulanmıştır. Araştırmanın deney grubunu Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda öğrenim gören 29 mevcutlu 1. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem grubunun bu testlerden aldıkları puanlar öntest puanları olarak değerlendirilmiştir. Öğrenciler deney ve kontrol gruplarına kura yoluyla atanmıştır. 14 hafta süren araştırma sürecinde ilk hafta araştırmacılar tarafından geliştirilen tüm ölçme araçları deney ve kontrol gruplarına uygulanmıştır. 12 hafta boyunca deney grubuna; vızıltı, kart gösterme, top taşıma, kavram ağı, şiir yazma gibi o haftaki konunun öğretimiyle

ilgili en uygun aktif öğrenme tekniğiyle ders anlatılmıştır. Aynı konular kontrol grubuna edilgin öğretim yöntemiyle yine araştırmacı tarafından anlatılmıştır. Edilgin öğretim; gerek aktarmacı gerekse etkileşimli öğretim biçimlerinin geleneksel olarak kullanıldığı bir öğretim biçimidir (Açıkgöz, 2002: 33).14. hafta deney ve kontrol grubuna ilk hafta uygulanan ölçme araçları tekrar uygulanmıştır. Bu puanlar son test puanları olarak değerlendirilmiştir. Araştırma deseni Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırma Modeli

	Deney Öncesi	Deney Süreci	Deney Sonrası
Deney Grubu	Müzik Tarihi Başarı Testi		Müzik Tarihi Başarı Testi
	Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği	Aktif Öğrenmeye Dayalı Müzik Tarihi Dersi	Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği
	Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği		Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği
Kontrol Grubu	Müzik Tarihi Başarı Testi		Müzik Tarihi Başarı Testi
	Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği	Edilgin Öğretime Dayalı Müzik Tarihi Dersi	Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği
	Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği		Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği

2.4. Veri Toplama Araçları

2.4.1. Müzik Tarihi Başarı Testi

Araştırmada deneklerin akademik başarılarının ölçülmesinde araştırmacılar tarafından geliştirilen Müzik Tarihi Dersine İlişkin Başarı Testi kullanılmıştır.

Başarı testinin maddeleri oluşturulurken müzik tarihi dersini yürüten öğretim elemanlarının uyguladığı program esas alınmıştır. Programın içeriğine yönelik gerçekleştirilen görüşmelerle hedef davranışlar eksenli saptanmıştır. Bu evrenin tamamını içeren çoktan seçmeli test maddeleri oluşturulmuştur. Test maddelerinin hazırlanmasında ölçülecek davranışa belli bir yetkinlikte sahip olanları olmayanlardan ayırabilecek nitelikte olmasına dikkat edilmiştir. Öndeneme uygulamasından sonra bazı test maddelerinin testten çıkabileceği düşüncesiyle, her bir davranışın ölçülebilmesi için bilgi, kavrama, uygulama, analiz ve sentez düzeylerinden en az üç test maddesi ön deneme formuna alınmıştır. Müzik Tarihi Dersine İlişkin Başarı Testi'ndeki test maddelerinin bilişsel alana göre dağılımı; yapılan belirtke tablosunda belirlenen hedeflere yönelik; bilgi, kavrama, uygulama, analiz ve sentez düzeylerinde dağılım gösterecek şekilde oluşturulmuştur.

Ön deneme formu için seçilen test maddeleri ile ilgili olarak müzik tarihi, müzik kuramları, müzik öğretimi ve ölçme-değerlendirme alanlarından beş uzmanın görüşlerine başvurulmuştur. Uzmanlardan alınan görüşler değerlendirilerek gerekli düzenlemeler, değişiklikler, eklemeler ve çıkarmalar yapılmıştır. Bu aşamadan sonra 47 maddeden oluşan müzik tarihi başarı testinin ön deneme çalışması yapılmıştır.

Müzik Tarihi Dersi Başarı Testi'nin ön deneme uygulaması Dokuz Eylül Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi, Muğla Üniversitesi ve Balıkesir Necatibey Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören 253 öğrenciye uygulanmıştır. Ön deneme sonucu 13 öğrencinin testi kapsam dışı bırakılmış, 240'ı uygulamaya alınmıştır. Ön deneme uygulaması ile elde edilen verilerin değerlendirilmesinde Finesse programından yararlanılmıştır. Puanlama 0'dan 5'e kadar yapılmıştır. Yanıtsız bırakılan her madde için 0, a şıkkı için 1, b şıkkı için

2, c şıkkı için, 3 d şıkkı için 4, e şıkkı için ise 5 olarak kodlama yapılmıştır. Müzik Tarihi Dersi Başarı Testi ön deneme formunun güvenilirliğinin hesaplanması için KR20 formülü uygulanmıştır. 240 kişiye uygulanan KR20 formülü 0.771 olarak tespit edilmiştir.

Tekin'e göre (2004: 249) madde ayırıcılık gücü indeksi 0.40 ve üstü olan maddeler; çok iyi maddeler, 0.30-0.39 arası olan maddeler oldukça iyi maddeler, 0.20 ve 0.29 olan maddeler genel olarak düzeltilmeye gereksinim duyulan maddeler ve son olarak 0.19 ve daha küçük olan maddeler çok zayıf maddeler ve eğer geliştirilmiyorsa testte çıkarılması gereken maddelerdir. Bu anlayışa bağlı kalarak; başarı testinde ayırt etme indeksi 0.19'dan küçük olan on dört madde ve ayırt etme indeksi 0.20 ile 0.29 arasında değişen maddelerin yedi tanesi testten çıkarılmıştır. Ayırt etme indeksi 0.29 olan 10. Soru ise uzmanların görüşüne dayalı olarak testten çıkarılmamıştır. Bunun yanı sıra maddeler güçlük derecesine ve seçeneklerin işaretlenme oranının doğru yanıt frekansından daha fazla olduğu ve iki sorunun da güçlük derecesinin düşük olduğu görüldüğünden bu iki madde testten çıkarılmıştır. Bu düzenlemelerin sonucunda 24 maddelik Müzik Tarihi Dersi Başarı Testi'nin tekrar madde analizi yapılmış ve KR-20 formülüyle testin katsayısı 0.802 olarak tespit edilmiştir. Sonuç olarak testten 23 sorunun çıkarılmasıyla test 24 soruya indirilmiştir. Maddelerin güçlük derecelerinin ortalamasına bakıldığında 0.467 olduğu görülmüştür. Bu sonuç testin orta zorlukta olduğunu göstermektedir.

2.4.2. Müzik Tarihi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği*

Tutum ölçeğinin maddelerinin oluşumuna temel olması açısından Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi

*"Müzik Tarihi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği" isimli çalışma 04-08 Şubat 2010 tarihinde Bahçeşehir Üniversitesi'nde düzenlenen WCES'de sunulmuştur (Procedia-Socialand Behavioral Sciences Volume 2 Issue 2 Pages: 4996-5000'de basılmıştır).

Anabilim Dalı Lisans Programı 3. ve 4. Sınıfında eğitim gören 50 öğrenciye “Müzik Tarihi Dersine İlişkin Düşünceleriniz ve Beklentileriniz” konulu kompozisyon yazdırılmıştır. Bu kompozisyonlara içerik analizi uygulanmıştır. Öğrencilerin derse olan tutumlarını belirleyen ifadelerden yola çıkılarak görüşleri saptanmıştır. Bunların yanında önceden geliştirilmiş tutum ölçekleri (Bilen, 1995; Kılıç, 2004; Canakay, 2007) ve ilgili literatürden yararlanılarak 58 maddelik bir ölçek oluşturulmuştur. Ölçek iki müzik tarihi uzmanı, bir müzik eğitimi uzmanı, bir psikolog ve iki eğitim bilimci tarafından incelenmiştir. Bu incelemelerin sonunda ölçek maddeleri 58 maddeden 48 maddeye düşürülmüştür. Ödeneme öncesi Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda öğrenim gören 15 öğrencinin görüşlerine sunulmuştur. Bu görüşlerden yararlanılarak bazı ifadelerde değişiklik yapılmıştır. Maddeler daha yalın ve anlaşılır bir hale getirilmiştir.

Ön deneme için hazırlanan tutum ölçeği Pamukkale Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi, Muğla Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören 253 öğrenciye uygulanmıştır. Ödeneme uygulamasının analizleri SPSS istatistik programında çözümlenmiştir. Bu incelemeler sırasında madde toplam test korelasyonlarına ve faktör yük değerlerine bakılmıştır.

Madde toplam test korelasyonlarına bakılırken madde toplam test korelasyonları 0.35’den düşük maddelerin elenmesi uygun görülmüştür. Bu bağlamda 48 maddelik Müzik Tarihi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği 29 maddeye düşmüştür. 29 maddelik Müzik Tarihi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği’nin Cronbach Alpha Güvenirlik katsayısı 0.90 olarak hesaplanmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliğinin sağlanması için faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi; birbiriyle ilişkili p tane değişkeni bir araya getirerek az sayıda, ilişkisiz ve

kavramsal olarak anlamlı yeni değişkenler (faktörler, boyutlar) bulmayı amaçlayan çok değişkenli bir istatistiktir. Bir başka deyişle “aynı yapıyı ya da niteliği ölçen değişkenleri bir araya toplayarak ölçmeyi az sayıda faktör ile açıklamayı amaçlayan istatistiksel bir tekniktir”(Büyüköztürk, 2005: 123).Faktör yük değeri; ölçek maddelerinin faktörle olan ilişkisini açıklayabilmek için kullanılır. Bu sayı 0.45’le 0.30 arasında değişir. Müzik Tarihine İlişkin Tutum Ölçeğinde bu sayı 0.40 olarak alınmıştır. 0.40’dan küçük maddeler ölçekten elenmiş, böylece ölçek tek faktörde toplanmıştır.

2.4.3. Müzik Tarihi Dersine Yönelik Özyeterlik Ölçeği

Ölçek maddelerinin oluşturulması için Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü’nde okuyan 3. ve 4. Sınıf öğrencilerine “Müzik Tarihi dersinde kendinizi ne kadar başarılı hissediyorsunuz? Kendinizi başarılı hissedebilmeniz için hangi davranışların oluşmasını istersiniz?” başlıklı kompozisyon yazdırılmıştır. Bu kompozisyonlara içerik analizi uygulanmıştır. Bunların yanında önceden geliştirilmiş özyeterlik algısı ölçekleri (Kiremit, 2006; Canakay, 2007) incelenmiştir. Konuyla ilgili literatürden de yararlanılarak 48 maddelik Likert tipi bir ölçek oluşturulmuştur. Ölçek iki Müzik Tarihi uzmanı, bir müzik eğitimi uzmanı, bir psikolog ve iki eğitim bilimci tarafından incelenmiştir. Konuyla ilgili literatürden de yararlanılarak 48 maddeden 42 maddeye düşürülmüştür. Ön deneme öncesi Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda öğrenim gören 15 öğrencinin görüşlerine sunulmuştur. Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda anlaşılamayan ifadelerde gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Ön deneme için hazırlanan özyeterlik algısı ölçeği Pamukkale Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi, Muğla Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalları’nda öğrenim gören 259 öğrenciye uygulanmıştır. Ön deneme

uygulamasının analizleri SPSS istatistik paket programı ile yapılmıştır. Bu incelemeler sırasında madde toplam korelasyonlarına ve faktör yük değerlerine bakılmıştır. Madde toplam test korelasyonlarına bakılırken madde toplam test korelasyonları 0.35'den düşük maddelerin elenmesi uygun görülmüştür. Bu bağlamda 42 maddelik Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı ölçeği 22 maddeye düşmüştür. 22 maddelik Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği'nin Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı 0.89 olarak hesaplanmıştır. Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeğinin yapı geçerliğinin sağlanması için maddelerin faktör yük değerlerine bakılmıştır. Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı ön deneme ölçeğinde faktör yük değeri 0.40'tan küçük maddeler elenmiştir. Böylece ölçek tek faktörde toplanmıştır.

2.5. Veri Çözümleme Teknikleri

Araştırmanın verilerinin çözümlenmesinde FINESSE ve SPSS istatistik programından yararlanılmıştır. Bu çalışmada deney ve kontrol grupları verilerinin normal dağılım gösterip göstermediğini test etmek amacıyla Shapiro-Wilks Normallik Analizi uygulanmıştır. Normallik testi araştırmanın denencelerinin hangi istatistik formülle test edilebileceğinin belirlenmesi açısından önemlidir. Grup büyüklüğünün 50'den küçük ise normallik analizlerinden Shapiro-Wilks puanların normalliğe uygunluğunu ölçen bir testtir (Büyüköztürk; 2005: 42). Kontrol gruplarına ait Müzik Tarihi Başarı Testi, Müzik Tarihi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği ve Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Ölçeği verileri Shapiro-Wilks Normallik Analizi Testi sonucunda bulunan p değerleri .05'ten büyüktür. Buna göre verilerin normal dağıldığı görülmektedir. Bu bağlamda veriler analiz edilirken parametrik istatistiklerden olan t-testi kullanılmıştır. Büyüköztürk (2005: 42) "p değerinin a: .05'den büyük çıkması, bu anlamlılık düzeyinde puanların normal dağılımdan anlamlı (aşırı) sapma göstermediği, uygun olduğu şeklinde yorumlanır".

3. BULGULAR ve YORUMLAR

3.1. Aktif Öğrenme ve Edilgin Öğretim Yöntemlerinin Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Tarihi Dersine İlişkin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkileri

Araştırmanın 1. alt problemi şöyledir: “Aktif öğrenme yöntemlerinin uygulandığı deney grubunun müzik tarihi derslerine ilişkin akademik başarıları edilgin öğretim yöntemlerinin uygulandığı kontrol grubuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” Bu alt problemin sınanması için Müzik Tarihi Dersi Başarı Testi öntest ve sontest olarak uygulanmıştır. Deney ve kontrol grubuna ait Müzik Tarihi Dersi Başarı Testi (öntest) verilerinin normal dağılım gösterip göstermediğini test etmek amacıyla Shapiro-Wilks Normallik Analizi uygulanmıştır. Normallik testi araştırmanın denencelerinin hangi istatistik formülle test edilebileceğinin belirlenmesi açısından önemlidir. Tablo 2’de deney ve kontrol gruplarının öntest puanlarına göre Müzik Tarihi Başarı Testi’nin Shapiro-Wilks Normallik Analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 2. Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarına Göre Müzik Tarihi Dersi Başarı Testi’nin Shapiro-Wilks Normallik Analizi Sonuçları

Gruplar	N	Ortalama	Standart sapma	Shapiro-Wilks	p
Deney Grubu	14	7,0000	2,66025	,918	,203
Kontrol Grubu	15	5,7333	1,70992	,960	,698

$p > .05$

Tablo 2’deki verilere göre, deney ve kontrol gruplarına ait Shapiro-Wilks Normallik Analizi Testi sonucunda bulunan p değerleri .05’ten büyüktür. Bu sonuçla veriler analiz edilirken parametrik istatistiklerden olan t-testi kullanılmıştır. Deney ve kontrol grupları ilişkisiz gruplardır. İlişkisiz iki grubun ortalamalarının karşılaştırılmasında t-testi kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2005: 39).

Deney aşamasından önce deney ve kontrol gruplarının Müzik Tarihi dersine ilişkin başarı düzeylerini birbiriyle karşılaştırmak ve başarı düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Müzik Tarihi Dersi Başarı Testi öntest puanlarına parametrik istatistiklerden olan t-testi uygulanmıştır. Tablo 3'te deney ve kontrol gruplarının öntest puanlarına göre müzik tarihi dersi başarı testinin t-testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 3. Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarına Göre Müzik Tarihi Dersi Başarı Testi'nin t-testi Sonuçları

Gruplar	N	Ortalama	Standart sapma	t	p
Deney Grubu	14	7,0000	2,66025	1,536	,136
Kontrol Grubu	15	5,7333	1,70992		

$p > .05$

Tablo 3'teki verilere göre elde edilen p değeri ,136'dır. Bu sonuca göre; deney ve kontrol gruplarının deney öncesi Müzik Tarihi dersi başarı düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($p = ,136 > .05$).

Tablo 4. Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarına Göre Müzik Tarihi Dersi Başarı Testi'nin Shapiro-Wilks Normallik Analizi Sonuçları

Gruplar	N	Ortalama	Standart sapma	Shapiro-Wilks	p
Deney grubu	14	19,6429	2,02322	,871	,643
Kontrol grubu	15	11,0000	3,54562	,965	,782

$p > .05$

Tablo 4'te deney ve kontrol gruplarına ait Shapiro-Wilks Normallik Analizi Testi sonucunda bulunan p değerleri. 05'ten büyüktür. Bu sonuçla veriler analiz edilirken parametrik istatistiklerden olan t-testi kullanılmıştır.

Deney aşamasından sonra deney ve kontrol gruplarının Müzik Tarihi dersine ilişkin başarı düzeylerini karşılaştırmak ve başarı düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Müzik Tarihi Dersi Başarı Testi son test puanlarına parametrik istatistiklerden olan t-testi uygulanmıştır.

Tablo 5. Deney ve Kontrol Gruplarının Son Test Puanlarına Göre Müzik Tarihi Dersi Başarı Testi'nin t testi Sonuçları

Gruplar	N	Ortalama	Standart sapma	t	p
Deney grubu	14	19,6429	2,02322	7,982	,000*
Kontrol grubu	15	11,0000	3,54562		

P<.001

Tablo 5'te t-testi sonucu bulunan p değeri 0.001'den küçük bir değerdir. Bu sonuçtan, deney ve kontrol gruplarının deney sonrası Müzik Tarihi dersi başarı düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p=,000<01$). Tablo 5'e göre deney aşaması sonrasında deney grubundaki öğrencilerin aldıkları puanlar karşılaştırıldığında deney grubunun lehine anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Bu sonuç araştırmanın 1. alt problemini desteklemektedir. Bu sonuca göre aktif öğrenme yöntemlerinin Müzik Tarihi dersindeki akademik başarıyı arttırmada önemli bir rolü olduğu söylenebilir.

3.2. Aktif Öğrenme ve Edilgin Öğretim Yöntemlerinin Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Tarihi Dersine İlişkin Tutumları Üzerindeki Etkileri

Araştırmanın 2. alt problemi şöyledir: Aktif öğrenme yöntemlerinin uygulandığı deney grubunun müzik tarihi derslerine ilişkin tutumları edilgin öğretim yöntemlerinin uygulandığı kontrol grubuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir? Bu alt problemin sınanması için Müzik Tarihi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği öntest ve son test olarak uygulanmıştır. Tablo 6'da deney ve kontrol gruplarının

öntest puanlarına göre Müzik Tarihi Dersi Tutum Ölçeği'nin Shapiro-Wilks normallik analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 6. Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarına Göre Müzik Tarihi Dersi Tutum Ölçeği'nin Shapiro-Wilks Normallik Analizi Sonuçları

Gruplar	N	Ortalama	Standart sapma	Shapiro-Wilks	p
Deney grubu	14	93,4286	35,56946	,810	,007
Kontrol grubu	15	105,8000	14,28386	,891	,069

$p > .05$

Tablo 6'ya göre, deney ve kontrol gruplarına ait Shapiro-Wilks Normallik Analizi Testi sonucunda bulunan p değerleri .05'ten büyüktür. Bu sonuçla veriler analiz edilirken parametrik istatistiklerden olan t-testi kullanılmıştır. Deney aşamasından önce deney ve kontrol gruplarının Müzik Tarihi dersine ilişkin tutumlarını birbiriyle karşılaştırmak ve tutumları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Müzik Tarihi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği'nin öntest puanlarına parametrik istatistiklerden olan t-testi uygulanmıştır. Tablo 7'de deney ve kontrol gruplarının öntest puanlarına göre Müzik Tarihi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği t-testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 7. Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarına Göre Müzik Tarihi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği t-testi Sonuçları

Gruplar	N	Ortalama	Standart sapma	t	p
Deney grubu	14	93,4286	35,56946	-1,245	,224
Kontrol grubu	15	105,8000	14,28386		

$P > .05$

Tablo 7'deki verilere göre elde edilen p değeri, 224'tür. Bu sonuca göre; deney ve kontrol gruplarının deney öncesi Müzik Tarihi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($p=,224>.05$).

Tablo 8. Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarına Göre Müzik Tarihi Dersi Tutum Ölçeği'nin Shapiro Wilks Normallik Analizi Sonuçları

Gruplar	N	Ortalama	Standart sapma	Shapiro-Wilks	p
Deney grubu	14	125,6429	9,77129	,971	,894
Kontrol grubu	15	109,2000	16,76391	,957	,635

$p>.05$

Tablo 8'de deney ve kontrol gruplarına ait Shapiro-Wilks Normallik Analizi Testi sonucunda bulunan p değerleri. 05'ten büyüktür. Bu sonuçla veriler analiz edilirken parametrik istatistiklerden olan t-testi kullanılmıştır.

Deney aşamasından sonra deney ve kontrol gruplarının Müzik Tarihi dersine ilişkin tutumlarını birbiriyle karşılaştırmak ve tutumları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Müzik Tarihi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği sontest puanlarına parametrik istatistiklerden olan t-testi uygulanmıştır. Tablo 9'da deney ve kontrol gruplarının sontest puanlarına göre Müzik Tarihi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği t-testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 9. Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarına Göre Müzik Tarihi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği t-testi Sonuçları

Gruplar	N	Ortalama	Standart sapma	t	p
Deney grubu	14	125, 6429	9,770129	3,191	,004
Kontrol grubu	15	109, 2000	16,76391		

$P<.05$

Tablo 9'daki t-testi sonucu bulunan p değeri. 05'ten küçük bir değerdir. Bu sonuçtan, deney ve kontrol gruplarının deney sonrası Müzik Tarihi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p=,004<05$). Tablo 9'a göre deney aşaması sonrasında deney grubundaki öğrencilerin Müzik Tarihi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği'nden aldıkları puanlarla kontrol grubundaki öğrencilerin aldıkları puanlar karşılaştırıldığında, deney grubu lehine anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu sonuç araştırmanın 2. alt problemini desteklemektedir. Bu sonuca göre aktif öğrenme yöntemlerinin Müzik Tarihi dersine ilişkin tutumu arttırmada aktif öğrenmenin önemli bir rolü olduğu söylenebilir.

3.3. Aktif Öğrenme ve Edilgin Öğretim Yöntemlerinin Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Üzerindeki Etkileri

Araştırmanın 3. alt problemi şöyledir: Aktif öğrenme yöntemlerinin uygulandığı deney grubunun müzik tarihi derslerine ilişkin özyeterlikleri edilgin öğretim yöntemlerinin uygulandığı kontrol grubuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir? Bu alt problemin sınılanması amacıyla Müzik Tarihi dersine ilişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği öntest ve sontest olarak uygulanmıştır.

Deney ve kontrol grubuna ait Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği (öntest) verilerinin normal dağılım gösterip göstermediğini test etmek amacıyla Shapiro-Wilks Normallik Analizi uygulanmıştır. Tablo 10'da deney ve kontrol gruplarının öntest puanlarına göre Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Ölçeği'nin normallik analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 10. Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarına Göre Müzik Tarihi Dersi Özyeterlik Algısı Ölçeği'nin Shapiro-Wilks Normallik Analizi Sonuçları

Gruplar	N	Ortalama	Standart sapma	Shapiro-Wilks	p
Deney grubu	14	56,2857	10,72691	,948	,489
Kontrol grubu	15	61,7333	14,67973	,966	,814

P>.05

Tablo 10'a göre, deney ve kontrol gruplarına ait Shapiro-Wilks Normallik Analizi Testi sonucunda bulunan p değerleri .05'ten büyüktür. Bu sonuca göre verilerin analiz edilirken parametrik istatistiklerden olan t-testi kullanılmıştır. Deney aşamasından önce deney ve kontrol gruplarının Müzik Tarihi dersine ilişkin özyeterlik algıları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Müzik Tarihi dersine ilişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği öntest puanlarına parametrik istatistiklerden olan t-testi uygulanmıştır. Tablo 11'de deney ve kontrol gruplarının öntest puanlarına göre müzik tarihi dersine ilişkin özyeterlik algısı t-testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 11. Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarına Göre Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği t-testi Sonuçları

Gruplar	N	Ortalama	Standart sapma	t	p
Deney grubu	14	56,2857	17,70019	-1,010	,321
Kontrol grubu	15	61,7333	10,72691		

P>.05

Tablo 11'deki verilere göre elde edilen p değeri, 321'dir. Bu sonuca göre, deney ve kontrol gruplarının deney öncesi Müzik Tarihi dersi özyeterlik algıları arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($p=,321>.05$).

Tablo 12. Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarına Göre Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği'nin Shapiro-Wilks Normallik Analizi Sonuçları

Gruplar	N	Ortalama	Standart sapma	Shapiro-Wilks	p
Deney grubu	14	74,4286	14,67973	,966	,814
Kontrol grubu	15	68,4667	14,76902	,958	,663

p>.05

Tablo 12'de deney ve kontrol gruplarına ait Shapiro-Wilks Normallik analizi Testi sonucunda bulunan p değerleri 05'ten büyüktür. Bu sonuçla veriler analiz edilirken parametrik istatistiklerden olan t-testi kullanılmıştır. Deney aşamasından sonra deney ve kontrol gruplarının Müzik Tarihi dersine ilişkin özyeterlik algılarını birbiriyle karşılaştırmak ve özyeterlik algıları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği'nin sontest puanlarına parametrik istatistiklerden olan t-testi uygulanmıştır. Tablo 13'de deney ve kontrol gruplarının sontest puanlarına göre Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı ölçeğinin t-testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 13. Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarına Göre Müzik Tarihi Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği t-testi Sonuçları

Gruplar	N	Ortalama	Standart sapma	t	p
Deney grubu	14	74,4286	14,67973	1,089	,286
Kontrol grubu	15	68,4667	14,76902		

p>.05

Tablo 13'teki t-testi sonucu bulunan p değeri 05'ten büyük bir değerdir. Bu sonuçtan, deney ve kontrol gruplarının deney sonrası Müzik Tarihi dersine ilişkin

özyeterlik algıları arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. ($p=,286>05$). Bu sonuç, araştırmanın 3. alt problemini desteklememektedir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmanın amacı; aktif öğrenme yöntemlerinin müzik öğretmeni adaylarının Müzik Tarihi dersine ilişkin başarıları, tutumları ve özyeterlikleri üzerindeki etkilerinin edilgin öğretim yöntemine göre anlamlı farklılıklar oluşturup oluşturmadığını belirlemektir. Araştırmanın sonunda elde edilen bulgular incelendiğinde ulaşılan sonuçlar şunlardır:

Aktif öğrenme yöntemlerinin müzik öğretmeni adaylarının Müzik Tarihi dersine ilişkin başarıları, tutumları ve özyeterlikleri üzerindeki etkilerinin edilgin öğretim yöntemine göre anlamlı farklılıklar oluşturup oluşturmadığını belirlemektir. Araştırmanın sonunda elde edilen bulgular incelendiğinde ulaşılan sonuçlar şunlardır.

Aktif öğrenme yöntemlerinin müzik öğretmeni adaylarının Müzik Tarihi dersine ilişkin başarıları üzerindeki etkileri edilgin öğretim yöntemlerine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Aktif öğrenme yöntemlerinin müzik öğretmeni adaylarının Müzik Tarihi dersine ilişkin tutumları üzerindeki etkileri edilgin öğretim yöntemlerine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Aktif öğrenme yöntemlerinin müzik öğretmeni adaylarının Müzik Tarihi dersine ilişkin özyeterlikleri üzerindeki etkileri edilgin öğretim yöntemlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Genel sonuç olarak aktif öğrenme yöntemlerinin öğrencilerin müzik tarihi dersine ilişkin başarılarını ve tutumlarını etkilediği söylenebilir.

Araştırma sonuçlarından biri, aktif öğrenme yöntemlerinin müzik öğretmeni adaylarının müzik tarihi dersine ilişkin başarıları üzerindeki etkisinin edilgin öğretim yöntemine göre anlamlı farklılık gösterdiği yönündedir. Müzik Tarihi dersi diğer tüm tarih derslerinde olduğu gibi sözel bir ders olup, akılda tutulması zordur. Edilgin öğretim yöntemleri ile işlendiğinde derste sadece okuma, dinleme ve yazma etkinlikleri ile gerçekleştirilmektedir. Oysaki öğrenme olayı gerçekleşirken bilgi duyu organları tarafından alınıp, sinirsel iletilere dönüştürülmektedir. Yani öğrenme ortamında öğrencilerin birden fazla duyu organının çalışması öğrenmeyi olumlu açıdan etkilemektedir. Aktif öğrenme içinde barındırdığı birçok değişik teknikle, onlara “yaşayarak öğrenme” fırsatı tanımaktadır. Deney grubundaki öğrencilerin her derste farklı etkinlikler içinde yer almaları ve yapılan etkinliklerle konuları birlikte hatırlamaları onların akademik başarılarını yükseltmiş olabilir. Bununla birlikte aktif öğrenme sınıflarında bulunan sınıf içi atmosfer de başarıyı arttıran etkenlerden biri olabilir. Müzik tarihinde akılda tutulması zor olan mekânlar, tarihler, olay dizilişleri, isimler aktif öğrenme yönteminin içinde barındırdığı tekniklerin sunduğu özgürce mekân kullanımı, değişik malzemelerin kullanılması, öğrenme malzemesinin görsel ve işitsel materyallerle renklendirilmesi gibi yenilikler de akademik başarıyı arttırmış olabilir. Araştırmanın başarı ile ilgili bulguları Özmenteş ve Bilen’in araştırmalarıyla örtüşmektedir.

Özmenteş’in (2005) araştırma bulguları müzik eğitiminde aktif yöntemlerden biri olan Dalcroze Eurhythmics yönteminin öğretiminin, temel müzik bilgilerinin, müziksel işitme becerilerinin, şarkı söyleyebilme becerilerinin üzerinde etkili olduğu yönündedir. Bilen’in (1995) araştırma bulguları aktif öğrenme tekniklerinden işbirlikli öğrenme tekniğinin güzel şarkı söyleyebilme ve müziksel işitme becerilerinin gelişmesi üzerinde etkili olduğu yönündedir. Müzik eğitiminde aktif yöntemlerden biri olan Orff Öğretisinin etkililiği üzerinde yapılan bir araştırmada Orff Öğretisinin müziksel işitme becerilerinin

gelişmesinde etkili olduğu yönündedir (Bilen vd., 2007). Değişik alanlardaki aktif öğrenme ile ilgili birçok araştırmanın bulguları da bu sonucu desteklemektedir(Süzen, 2007; Aydede, 2006; Kılıç, 2004;Özkal, 2000).

Kontrol grubundaki öğrencilerle araştırma boyunca edilgin öğretim yöntemiyle ders işlenmiştir. Derslerde öğretmen merkezli bir anlatım gerçekleştirilmiş ve not tutturulmuştur. Müzik Tarihi dersinin içeriği öğrencilerin ders süresi boyunca öğretmeni dinleyerek not tutmaları, sadece kendilerine soru sorulduğunda derse katılma fırsatı bulmaları sınıf atmosferinde tekdüzelik yaratmış olabilir. Bu durumun onların ders konularına karşı ilgilerini azaltarak, başarılarını olumsuz yönde etkilemiş olduğu düşünübilir.

Araştırmanın bir diğer sonucu; aktif öğrenme yöntemlerinin müzik öğretmeni adaylarının Müzik Tarihi dersine ilişkin tutumları üzerindeki etkilerinin edilgin öğretim yöntemine göre anlamlı farklılık gösterdiği yönündedir. Aktif öğrenme yönteminin uygulandığı deney grubu öğrencileriyle her ders farklı bir etkinlikle ders işlenmiş olması, görsel ve işitsel materyallerle dersin tekdüzelikten kurtulmasını sağlamış olabilir. Bununla birlikte; öğrencilerin arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle işbirliği çalışması yaparken çalışma sürecini planlamaları ve bundan keyif alıyor olmaları, her öğrencinin bireysel farklılıklarını göz önüne alınarak planlanmış bir ders akışının olması Müzik Tarihi derslerini merakla beklemelerine ve tutumlarının gelişmelerine neden olmuş olabilir. Bilindiği üzere tutum; ilgi, istek, tercih gibi kavramların bir araya gelmesiyle oluşur. Tutumu oluşturan bu öğelerin çoğu aktif öğrenmenin öğrencilere sunduğu öğrenme yaşantılarında onların yaşadıkları duygulardır. Araştırmanın tutum ile ilgili bulguları Bilen ve Canakay'ın araştırmalarının sonuçlarıyla da örtüşmektedir. Bilen'in (1995) araştırma bulguları aktif öğrenme tekniklerinden işbirlikli öğrenme tekniğinin müziğe ilişkin olumlu tutumların ve müziğe ilişkin güdünün gelişmesi üzerindeki etkili olduğu yönündedir. Canakay'ın (2007)

araştırma bulguları aktif öğrenme tekniklerinden işbirlikli öğrenme tekniğinin Müzik Teorisi dersine ilişkin tutumların gelişmesinde etkili olduğu yönündedir.

Kontrol grubundaki öğrencilerle her ders edilgin öğretim yöntemiyle ders yapılması, onların derse karşı olan meraklarını engellemiş olabilir. Bununla birlikte deney grubundaki arkadaşlarından edindikleri bilgilere göre deney grubu derslerinin daha eğlenceli ve akıcı geçtiğini öğrenmeleri de tutumlarının azalmasında etkili olabilir.

Araştırmanın bir diğer sonucu; aktif öğrenme yöntemlerinin müzik öğretmeni adaylarının Müzik Tarihi dersine ilişkin özyeterlikleri üzerindeki etkileri edilgin öğretim yöntemine göre anlamlı farklılık göstermediğidir. Müzik Tarihi dersi Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında I. sınıfın II. döneminde okutulmaktadır. I. sınıf öğrencilerinin hem genel müzik kültürü açısından hem de müzik tarihi açısından kendilerini yeterince donanımlı hissetmemeleri onların üniversiteye yeni başlamış olmalarıyla ilgili olabilir. Bununla birlikte araştırma sürecini oluşturan 14 hafta özyeterlik gibi bir inanç geliştirme süreci için yeterli olmamış olabilir.

Bu araştırma Türkiye’de Müzik Öğretmenliği Lisans Programında yer alan Müzik Tarihi dersinde aktif öğrenmenin akademik başarı, tutum ve özyeterlik üzerindeki etkilerini araştıran ilk çalışmalardan birini oluşturmaktadır. Bu araştırmanın bulgularına dayanarak müzik öğretmeni yetiştiren kurumlara ve bu kurumlarda görev yapan öğretim elemanlarına, müzik eğitimi alanında çalışan araştırmacılara ve müzik öğretmenlerine şunlar önerilebilir.

Müzik Tarihi dersi diğer tarih dersleri gibi akılda tutulması zor bir derstir. Bu derste kalıcı öğrenmelerin sağlanabilmesi için öğrencilerin konuları etkinliklerle birlikte hatırlamalarının sağlanacağı öğrenme ortamları yaratılmalıdır. Aktif öğrenme yöntemleri içinde barındırdığı birçok değişik teknikle Müzik Tarihi

dersinin içeriğiyle uyum göstermektedir. Müzik Tarihi dersinin içeriğinde yer alan; dönemler, dönemleri oluşturan besteciler, bestecilerin yaşamları, tarihler, olaylar ve olayların akış sırası aktif öğrenme yöntemleri kullanarak kalıcı öğrenmeler sağlanabilir.

Müzik Tarihi derslerinde isimlerin, olayların, tarihlerin, mekânların akılda tutulmasının kolaylaştırılması için ders görsel ve işitsel materyallerle renklendirilebilir. Ders akışı sırasında bestecilerin eserlerinin dinlendiği sırada bestecilerin hayatlarından görüntülerinden oluşan slayt gösterileri yapılabilir.

Aktif öğrenme yöntemleriyle renklendirilen derslerde eğitimin niteliğinin artırılabilmesi için çalışma yaprakları oluşturulabilir. Çalışma yapraklarında bestecilerin özel ve sosyal yaşamlarının geçtiği ortamların resimleri yer alabilir. Bununla birlikte bestecilerin yaşamlarından çarpıcı vurgular da yapılarak kalıcı öğrenmeler desteklenebilir. Aktif öğrenmede yöntemler seçilirken bir derste mümkün olduğunca farklı yöntem kullanılmalıdır. Bireysel kişilik ve öğrenme özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Aktif öğrenme yöntemlerindeki çeşitlilik, pozitif öğrenme ortamı, öğrencilerin sosyal etkileşimleri ve paylaşımları öğrencilerin derse karşı ilgilerini ve meraklarını arttırmaktadır. Öğrenciler derse ilişkin pozitif tutumlar oluşturmaktadırlar. Bu da akademik başarıyı etkileyen bir özelliktir. Çünkü tutum arttıkça akademik başarı da artmaktadır. Eğitimin niteliğinin artırılması öğrencilerin derse ilişkin pozitif tutumlarının gelişmesi açısından aktif öğrenme yöntemleri kullanılmalıdır.

Bu araştırma sürecinde deney aşaması 12 hafta ile sınırlıdır. Bu sürede uygulanabilen aktif öğrenme teknikleri de süreyle birlikte sınırlanmıştır. Hedeflenen nitelikte eğitimin gerçekleştirilmesi ve çağa ayak uyduran bireyler

yetiştirilmesi açılarından daha farklı aktif öğrenme tekniklerinin de kullanıldığı araştırmalar yapılması önerilmektedir.

Bu çalışma 14 hafta ile sınırlandırılmıştır. Aktif öğrenmenin etkililiğini ve farklı değişkenler üzerindeki etkilerini görmek için bu alanda daha uzun süreli araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K.Ü. (2002). *Aktif öğrenme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları
- Aydede, M.N. (2006). *İlköğretim Altıncı Sınıf Fen Bilgisi Dersinde Aktif Öğrenme Yaklaşımını Kullanmanın Akademik Başarı, Tutum ve Kalıcılık Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Altınok, H. (2004). *İşbirlikli Öğrenme, Kavram Haritalama, Fen Başarısı, Strateji Kullanımı ve Tutum*. Yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Bilen, S. (1995). *İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi ve Güdüsel Süreçler Üzerindeki Etkileri*. Yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Bilen, S., Özevin ve B., Canakay, E.U. (2007). The Effects of Orff-Schulwerk on Music Education and Motivational Processes in Primary Education Music Lessons, *Im Dialog*. Ed. Haselbach-Grüner-Salmon, Mainz: Schott, 102-118.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). *Veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Canakay, E.U. (2007). *Aktif Öğrenmenin Müzik Teorisi Dersine İlişkin Akademik Başarı, Tutum, Özyeterlik Algısı ve Yüklemeler Üzerindeki Etkileri*. Yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Gençtürk, A. ve Memiş, A. (2010). "İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Özyeterlik Algıları ve İş Doyumlarının Demografik Faktörler Açısından İncelenmesi". *İlköğretim Online* 9 (3), 1037-1054.
- Kağçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni insan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Yayınları.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılıç, A.G. (2004). *İşbirlikli Öğrenmenin Okuduğunu Anlama, Strateji Kullanımı ve Tutum Üzerindeki Etkileri*. Yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Kiremit, H.Ö. (2006). *Fen Bilgisi Öğretmenliği Öğrencilerinin Biyoloji ile İlgili Özyeterlik İnançlarının Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Özkal, N. (2000). *İşbirlikli Öğrenmenin Sosyal Bilgilere İlişkin Benlik Kavramı, Tutumlar ve Akademik Başarı Üzerindeki Etkileri*. Yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Özmenteş, G. (2005). *Dalcroze Eurhythmics Öğretiminin Müziksel Beceriler, Müzik Dersine İlişkin Tutumlar ve Müzik Yeteneğine İlişkin Özgüven Üzerindeki Etkileri*. Yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Saracaloğlu, A.S., Karasakaloğlu, N. ve Gencil, İ.E. (2010). "Türkçe Öğretmenlerinin Özyeterlik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 9 (33), 265-283.
- Senemoğlu, N. (2013). *Gelişim, öğrenme ve öğretim*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Süzen, S. (2007). *Aktif Öğrenme Teknikleriyle Desteklenmiş Fen ve Teknoloji Eğitiminin Öğrenme Ürünlerine Etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tekin, H. (2004). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınevi.

Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Music history courses play an important role in the cultural and artistic professional formation of pre-service music teachers. Like other courses, music history courses have content that is hard to remember. When music history subjects are taught using passive teaching methods such as listening and taking notes, it is highly possible that they will stay at the information level and not proceed to the other stages of the cognitive goal. Unlike passive teaching methods, active learning methods provide permanent learning by activities that stimulate multiple senses, which improves students' attitudes towards the lesson and improves their self-efficacy perceptions. The findings of studies from different fields support this claim (Süzen, 2007; Aydede, 2006; Kılıç, 2004; Özkal, 2000). Thus, the aim of this study was to determine the effects of active learning methods on pre-service music teachers' academic achievement, attitudes and self-efficacy perceptions related to music history. This study will contribute to training qualified music teachers and researchers in this area.

Method

This study employed pretest-posttest control group design. The study was conducted with 29 students in the Music Education Program of the Adnan Menderes University Education Faculty's Fine Arts Education Department. There were 14 students in the experimental group and 15 students in the control group. The students were assigned to the groups by drawing names. In

the first week, the assessment tools created by the researchers were administered to both groups. The study was conducted for 12 weeks. The experimental group was taught using the active learning method, and the control group was taught using the passive teaching method. The study data were collected using the Music History Course Achievement Test, the Music History Course Attitude Scale and the Music History Course Self-efficacy Scale, all of which were created by the researchers. The Music History Course Achievement Test has 24 questions. The KR reliability coefficient of this test was 0.771. The Cronbach's alpha reliability coefficient of the Music History Course Attitude Scale was 0.90. This scale has 29 items. The Music History Course Self-efficacy Scale has 22 items, and its Cronbach's alpha reliability coefficient was 0.89. At the end of the fourteenth week, the researchers re-administered the assessment tools. The study data were analyzed using FINESSE and SPSS software. The researchers used Shapiro-Wilks normality analysis to test whether the data of experimental and control groups had a normal distribution.

Findings (Results)

The researchers used the Music History Course Achievement Test as the pretest and posttest to test the study's first sub-problem. Shapiro-Wilks normality analysis found a normal distribution for the experimental and control groups' pretest data (experimental: .203 and control: .698, $p > .05$). The researchers used the t test to analyze the data. The p value derived from experimental and control groups' Music History Course Achievement Test pretest scores was .136. This shows that there was no significant difference between experimental and control groups' levels of achievement in the Music History course ($p = .136 > .05$). Shapiro-Wilks normality analysis found a normal distribution for the posttest data of both groups (experimental: .643, control: .782, $p > .05$). The researchers used the t test to analyze the data. The p value derived from both groups'

posttest scores was .000. This result showed that there was a significant difference between the groups' levels of achievement in Music History course.

The researchers administered the Music History Course Attitude Scale as the pretest and posttest to test the study's second sub-problem. Shapiro-Wilks normality analysis found a normal distribution for the experimental and control groups' pretest data (experimental: .007 and control: .069, $p>.05$). The researchers used the t test to analyze the data. The p value derived from experimental and control groups' Music History Course Attitude Scale pretest scores was .224. This shows that there was no significant difference between the groups' attitudes towards the music history course ($p=.224>.05$). Shapiro-Wilks normality analysis found a normal distribution for the posttest data of both groups (experimental: .894, control: .635, $p>.05$). The researchers used the t test to analyze the data. The p value derived from both groups' posttest scores was .004. This result indicated that there was a significant difference between the groups' attitudes towards the music history course before and after the implementation ($p=.004<.01$).

The researchers administered the Music History Course Self-efficacy Scale as the pretest and posttest to test the study's third sub-problem. Shapiro-Wilks normality analysis found a normal distribution for the experimental and control groups' pretest data (experimental group: .489 and control group: .814, $p>.05$). The researchers used the t test to analyze the data. The p value derived from both groups' pretest scores was .321. This shows that there was no significant difference between experimental and control groups' self-efficacy perceptions about the music history course ($p=.328>.05$). Shapiro-Wilks normality analysis found a normal distribution for both groups' posttest data (experimental: .814, control: .663, $p>.05$). The researchers used the t test to analyze the data. The p value derived from both groups' posttest scores was .286. This result indicated

that there was no significant difference between the groups' music history self-efficacy perceptions ($p=.286<01$).

Conculusion and Discussion

An evaluation of the study findings showed that the effects of active learning methods on pre-service music teachers' achievement in and attitudes towards the music history course were significantly different from those of passive teaching methods. However, there was no significant difference in their self-efficacy perceptions. The researchers concluded that active learning methods affect students' achievement and attitudes towards the music history course.

The first result of the study was that active learning methods' effect on pre-service music teachers' achievement in the music history course was significantly different from that of the passive teaching method. This finding is consistent with studies by Özmenteş (2005) and Bilen (1995). Findings about active learning in many other studies from different fields also support this result (Süzen, 2007; Aydede, 2006; Kılıç, 2004; Özkal, 2000). Another result of the study was that active learning methods' effect on pre-service music teachers' attitudes towards the music history course was significantly different from that of the passive teaching method. This finding also consistent with the results of the studies conducted by Bilen (1995) and Canakay (2007).